

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 69/2006
3.11.2006

Asia Irtisanominen ja virantoimituksesta pidättäminen

Päätös, johon haetaan oikaisua

Lennoston päätös 5.5.2006, jolla X on irtisanottu ja pidätetty virantoimituksesta

Käräjäoikeus on 13.3.2006 antamassaan tuomiossa todennut X:n syyllistyneen pahoinpitelyyn ja vapaudenriistoon ja tuominnut hänet sakkorangaistukseen. Lennosto on 4.4.2006 kuullut X:ää valtion virkamieslaissa säädetyllä tavalla. Käräjäoikeuskäsittelyn ja kuulemisen perusteella voidaan todeta X:n toimineen lennoston vartiopäällikön tehtävässään olennaisesti vastoin virkavelvollisuuksiinsa painiessaan virkatehtävien aikana alaisensa kersantti A:n kanssa ja laittaessaan A:n käsirautoihin syyttä ja ilman raudoitettua omaa tahtoa. Toiminta on X:n saama erityiskoulutus huomioon ottaen ollut erityisen moitittavaa ja johtanut siihen, että X on menettänyt työnantajan luottamuksen. X on tuonut esille toimineensa adrenaliinin noususta johtuen hetken mielihoiteesta, jolloin harkintakyky oli pettänyt tai päässä sumentunut. Kyseistä erittäin moitittavaa toimintaa ei voida puolustaa adrenaliinin nousuun liittyvällä ajattelukyvyyn sumentumisella, koska tilanne on koulutukseen verrattuna ollut varsin kevyt. Vartiopäälliköiltä, joilla on X:n kaltainen erityiskoulutus, voidaan vaatia määrätietoisempää ja tilannetietoisempää toimintaa. Heidät on koulutettu toimimaan erityisen vaativissa tilanteissa tavalla, että yksilön toimintaan voidaan luottaa. X on menettänyt edellytykset hoitaa tehtävää, johon hänet on koulutettu.

Oikaisuvaatimus

Lennoston henkilöstöosaston päätös on kumottava. Asiassa on järjestettävä suullinen käsittely.

Asiassa on riidatonta se, että X ja kersantti A ovat 18.11.2005 painineet yöllä lennoston valvomossa ja X on laittanut A:n käsiin käsiraudat. Riidatonta on myös se, että A on saanut kipua olkapäähän sekä punoitusta molempiin ranteisiin, vasempaan poskeen, kaulan oikealle puolelle ja otsalle.

A:n ja X:n kertomuksen tapahtumista poikkeavat osin toisistaan. X:n käsityksen mukaan kysymyksessä on ollut leikkimielinen painiottelu eikä X:llä ole ollut minkäänlaista tarkoitusta vahingoittaa A:ta. A on haastanut X:n painiin. X on vastannut haasteeseen selättämällä A:n ja laittanut hänelle käsiraudat. Käsi-rautojen käyttö on tapahtunut hetken miellijohteesta ja toimintatapa on koulutuksen pohjalta lähtenyt ns. selkäytimestä. Myös A on pitänyt tilanteen alkua huumorina. X myöntää menettelleensä väärin ryhtyessään painiin virka-aikana. Tilannetta arvioitaessa tulee kuitenkin ottaa huomioon se, että työtovereiden kesken on joskus vapaa-aikana kokeiltu voimia kädenväännön, sormikoukun tai painin merkeissä.

Käräjäoikeus on katsonut, että A:n ja X:n yhteenotossa on ollut kysymys pelkästään henkilökohtaisesta riidasta, joka ei ole liittynyt virkatehtäviin tai virka-asemaan. X ei ole käyttänyt tilanteessa hyväkseen esimiesasemaansa eikä myöskään A ole voinut mieltää X:n toimineen esimiesasemassa. Kysymys ei siten ole esimiesaseman väärinkäyttämisestä eikä palvelusrikoksesta. Käräjäoikeus on hylännyt syyttäjän vaatimuksen X:n tuomitsemisesta viraltapantavaksi. Työtoverit sekä rajavartiolaitoksessa että poliisissa ovat pitäneet X:ää mm. luotettavana, tunnollisena, asiallisena ja ammattitaitoisena työntekijänä. X:ää ei ole aikaisemmin tuomittu minkäänlaiseen rangaistukseen.

Lennostossa käydyissä keskusteluissa on tullut esille X:n nauttivan edelleen esimiehensä ja työtovereidensa luottamusta ja lennostossa työskentelevät henkilöt ovat X:n puolella. X on joutunut asiassa sijaiskärsijäksi. Lennostossa oli aikaisemmin tapaus, jossa erästä varusmiestä oli pahoinpidelty järjestelmällisesti kuukauden ajan. Asia sai huomattavaa julkisuutta. Lennoston julkisuuskuva on nyt pyritty kiillottamaan irtisanomalla X vaikka tapauksilla ei ole yhteyttä.

Päätöksessä ei ole otettu huomioon X:n näkemystä painiin johtaneista syistä ja tilanteen kehittymisestä käsirautojen käyttämiseen asti. Siinäkin tapauksessa, ettei X voisi tapauksen seurauksena jatkaa vartiopäällikön tehtävässä, olisi lennostossa hänelle muita sopivia työtehtäviä. X on irtisanomisesta lähtien ollut työttömänä. Hän ei irtisanomisen syy huomioon ottaen voi saada työtä koulutustaan vastaavalta alalta. X saattaa työttömyyden pitkittyessä joutua myymään asuntonsa. Erityisen painava syy on oikeuskäytännössä yleensä edellyttänyt moitittavan käyttäytymisen toistuvuutta tai henkilön saamaa vankeustuomiota.

Lennoston päätös on virheellinen. Virkasuhteen irtisanomiselle ei edellä esitetyt seikat huomioon ottaen ole olemassa erityisen painavaa syytä.

Asian käsittely ja selvittäminen

Lennosto on antanut vastineen.

X on antanut vastaselityksen. Käräjäoikeuden tuomio on lainvoimainen. Tuomion oikeusvoima estää viranhaltijaa ja hallintoviranomaista tekemästä rikosjutussa annetun tuomion kanssa ristiriitaista päätöstä. X ei ole saanut käyttöönsä A:n kuulemisesta laadittua muistiota eikä muistiota lennoston vastineesta ilmenevistä keskusteluista eri tahojen kanssa.

Virkamieslautakunta on pyytänyt lennostolta selvitystä siitä, onko asiassa kuultu vastaselityksestä ilmenevällä tavalla A:ta tai muita henkilöitä. Lennosto on toimittanut A:n kuulemisesta laaditun muistion.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Valtion virkamieslain mukaan ennen kuin virkamies pidätetään virantoimituksesta tai irtisanotaan, on virkamiehelle varattava tilaisuus tulla asiassa kuulukuksi.

Hallintolain mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Lennosto on ennen X:n irtisanomista ja virantoimituksesta pidättämistä koskevan asian ratkaisemista kuullut, paitsi X:ää itseään, myös lennoston vartiossa 18.11.2005 sattuneiden tapahtumien toista osapuolta A:ta. A:n kuulemisesta on laadittu muistio. X on vastaselityksessään ilmoittanut, ettei hän ole saanut saanut käyttöönsä kyseistä muistiota.

Viranomaisen on velvollinen esittämään asianosaiselle kaikki asiaan mahdollisesti vaikuttavat asiakirjat ja varaamaan hänelle tilaisuuden esittää niistä mielipiteensä. Lennosto on, jättäessään varaamatta X:lle tilaisuuden esittää kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä A:n kuulemisesta laaditusta muistiosta, menetellyt asiassa virheellisesti.

Päätös

Virkamieslautakunta kumoaa lennoston päätöksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 66 § 2 mom
Hallintolaki 34 § 1 mom

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Katja Sorsimo

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen sekä jäsenet Kulla, Paanetoja, Jalava, A. Nieminen, M. Nieminen, Komulainen, varajäsen Lehtonen ja varajäsen Anttila.